

WYZWANIA PRZED SZKOŁAMI W ŚWIETLE ZAGROŻEŃ ZWIĄZANYCH Z PANDEMIĄ

Natalia Paciorek
Departament Orzecznictwa i Legislacji UODO

30 września 2020 r.

ZAGADNIENIA

- 1.** Wyzwania przed szkołami – zadania szkoły, wskazówki dla nauczycieli
- 2.** Korzystanie z nowoczesnych pomocy naukowych
- 3.** Nagrywanie lekcji/ nagrywanie uczniów
- 4.** E-dziennik
- 5.** Informowanie o zakażeniu koronawirusem

- Zapewnienie narzędzi umożliwiających nauczycielom prowadzenie zajęć zdalnych oraz bezpieczną komunikację z uczniami i rodzicami - wdrażanie ich kompleksowo w całej placówce.
- **Przeprowadzenie analizy zagrożeń** – należy zwrócić szczególną uwagę na **bezpieczeństwo danych oraz zapewnienie odpowiednich gwarancji praw osób, których dane dotyczą.**
- **Zabezpieczenie danych** przez zastosowanie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, np. pseudonimizacja, szyfrowanie danych.
- Przetwarzanie danych zgodnie z zasadami określonymi w RODO.

Czy nauczyciel może korzystać z własnego laptopa podczas nauki zdalnej?

- **Tak**, musi jednak zadbać o to, aby jego sprzęt był odpowiednio zabezpieczony.
- Korzystając z własnego urządzenia musi zadbać o **podstawowe wymogi bezpieczeństwa** (aktualny system operacyjny, programy antywirusowe, aktualizacje, instalowanie na swoich urządzeniach oprogramowania i pobierania ich tylko z wiarygodnych źródeł).
- **Powinien zabezpieczyć sprzęt przed dostępem innych osób**, np. domowników.
- Przechowywane dane na urządzeniach przenośnych (np. pamięć USB) – powinny być zaszyfrowane i zabezpieczone hasłem.

Czy nauczyciele mogą korzystać z platform edukacyjnych i ogólnodostępnych narzędzi?

- Nauczyciel powinien wykorzystywać w zdalnym prowadzeniu zajęć te **platformy edukacyjne lub narzędzia do e-learningu, które zostały wdrożone w szkole** - prowadzenie zajęć zdalnych będzie bezpieczne (instrukcje, procedury).
- Szkoła powinna samodzielnie **wdrożyć wybraną spośród dostępnych metodę i technikę kształcenia na odległość** lub inny sposób realizacji zadań zdalnie.
- Nauczyciel w porozumieniu z dyrektorem szkoły powinien uwzględnić, jakie **realne możliwości komunikowania się z nim mają uczniowie lub rodzice**, pod warunkiem, że wskazany przez nich konkretny rodzaj komunikatora internetowego zapewnia bezpieczeństwo komunikacji.

Czy wymagana jest zgoda rodziców na korzystanie przez szkołę z platform elektronicznych lub komunikatorów do realizacji pracy zdalnej z uczniami?

- Nauka zdalna nie zastępuje tej tradycyjnej, ale jest alternatywną formą z której szkoły mogą korzystać na podstawie przepisów.
- Nie jest wymagana zgoda na przetwarzanie danych przy wykorzystaniu wdrożonych przez szkołę narzędzi czy platform umożliwiających zdalną naukę.

- Decydując się na zastosowanie jakiegoś narzędzia pomocnego np. podczas zdalnego nauczania, szkoły powinny przy udziale swoich inspektorów ochrony danych osobowych dokładnie **przeprowadzić analizę zagrożeń związanych z tego typu pomocami edukacyjnymi.**
- RODO, które jest neutralne technologicznie, daje dużą samodzielność administratorowi, który sam może dobierać środki oraz narzędzia, przy pomocy których przetwarza dane.
- Należy zwrócić uwagę, czy dane będą przekazywane danych do państw trzecich, np. do Stanów Zjednoczonych.
- Szkoła ma dowolność w doborze środków, może się przy tym kierować zaleceniami czy też wskazaniem Ministerstwa Edukacji Narodowej. Musi jednak pamiętać, że to ona jako administrator danych ponosi odpowiedzialność za przetwarzane dane.

Czy nauczyciel może nie wyrazić zgody na udostępnienie uczniom swojego wizerunku podczas lekcji online?

- Prowadzenie lekcji online jest związane ze sferą zawodową nauczycieli i w takich sytuacjach ochrona ich danych osobowych jest ograniczona. Tak jak podczas lekcji tradycyjnych – w salach edukacyjnych – nie jest więc wymagane udzielenie przez nauczyciela zgody uczniom na wykorzystanie jego wizerunku.

Czy nauczyciel może domagać się, aby rodzic nagrał wideo prezentujące wykonanie przez dziecko zadania/ćwiczenia?

- Szkoła nie ma podstaw aby gromadzić takie dane. Nie każdy rodzic może mieć możliwość zrobienia takiego nagrania. Jeżeli rodzic ma taką możliwość techniczną, to może zgodzić się na taką formę edukacji. Należy jednak mieć na uwadze, że administratorem przesłanych danych jest szkoła, a nie nauczyciel i dane te należy odpowiednio chronić.

Czy rodzic może odmówić przesłania nagrania lub zdjęcia z dzieckiem?

- Administrator musiałby wykazać się podstawą prawną, by domagać się określonych danych. Jeżeli nie ma takiej podstawy prawnej, a rodzic bądź opiekun ucznia nie wyrazili takiej zgody, to nie powinien żądać przesłania mu takich danych.

Czy rodzic ma prawo nagrywać przebieg lekcji online (np. chce z dzieckiem utrwalać wiedzę)?

- Należy rozważyć, czy jest konieczne nagrywanie lekcji. Często nie ma takiej potrzeby.
- Inne formy utrwalania wiedzy przez ucznia, np. materiały przesyłane przez nauczycieli.

Czy zgoda rodziców jest wymaga przy gromadzeniu danych w e-dzienniku?

- Szkoła przetwarza dane osobowe w dziennikach elektronicznych na **podstawie przepisów prawa**, które nakładają na nią obowiązek prowadzenia tej dokumentacji.
- Nie wszystkie szkoły prowadzą dzienniki w tej formie.
- Zapewnienie bezpłatnego wglądu rodzicom do e-dziennika, w zakresie dotyczącym ich dzieci.
- Dziennik lekcyjny zawiera szereg informacji, w tym dane osobowe zarówno uczniów, jak i ich rodziców – zakres danych wynika z przepisów.
- **Zgoda nie jest podstawą prowadzenia dokumentacji nauczania w formie dziennika elektronicznego.**

Czy rodzice mają dostęp również do danych innych uczniów?

- **Dane zawarte w e-dzienniku nie są powszechnie dostępne.** Dziennik ten służy do dokumentowania przebiegu nauczania. Umożliwia rodzicom m.in. bieżące śledzenie postępów w nauce ich dzieci.
- Szkoła, która prowadzi dziennik elektroniczny, musi **zapewnić ochronę danym zawartym w dzienniku**, m.in. przed dostępem osób nieuprawnionych, zniszczeniem, uszkodzeniem lub utratą.
- Szkoła powierza podmiotowi zewnętrznemu np. obsługę dziennika elektronicznego - **usługodawca zapewnia wystarczające gwarancje wdrożenia odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych, by przetwarzanie spełniało wymogi wskazane w RODO i chroniło prawa osób, których dane dotyczą (analiza ryzyka).**

Czy szkoła powinna poinformować o tym, że konkretny uczeń/ nauczyciel został zakażony?

- **Nie ma podstaw, aby informowani byli wszyscy uczniowie i pracownicy szkoły, że konkretny uczeń jest zakażony** – wystarczy ogólna informacja, że wystąpił przypadek zakażenia.
- **Szkoła to nie tylko miejsce, w którym dzieci się uczą, ale także miejsce pracy.** Nie należy każdorazowo przyjmować, że w sytuacji wystąpienia zakażenia u jednego pracownika wszyscy pozostali pracownicy powinni czy też muszą być informowani przez pracodawcę o tym, że u konkretnego pracownika potwierdzono zakażenie.
- Współpraca służb sanitarnych z pracodawcami – szkołami, analiza konkretnego przypadku, wywiad epidemiologiczny.

Wiele odpowiedzi na pytania dotyczące nauki zdalnej, zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych znajdziecie Państwo w poradnikach wydanych przez UODO, a które są dostępne na naszej stronie internetowej:

- **Dane osobowe bezpieczne podczas zdalnego nauczania** – poradnik UODO dla szkół (<https://uodo.gov.pl/pl/383/1475>)
- **Ochrona danych osobowych podczas pracy zdalnej** (<https://uodo.gov.pl/pl/138/1459>)
- **Jak bezpiecznie korzystać z wideokonferencji?** (<https://uodo.gov.pl/pl/138/1525>)
- **Dokumentacja papierowa zawierająca dane osobowe a praca zdalna** (<https://uodo.gov.pl/pl/138/1513>)

Urząd Ochrony Danych Osobowych
ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa
www.uodo.gov.pl
kancelaria@uodo.gov.pl